

Helena Pavlečić

FRAZEMI U PARČIĆEVU HRVATSKO-TALIJANSKOM RJEČNIKU¹

mr. sc. Helena Pavlečić, Filozofski fakultet, Rijeka, pregledni članak

UDK 811.163.42'373.7
811.163.42'374
811.163.42-05 Parčić, D.

U prilogu se raščlanjuju tipovi frazemskih veza u Parčićevu Hrvatsko-talijanskom rječniku. Utvrđuje se njihov odnos prema talijanskim odrednicama i prema suvremenoj hrvatskoj frazeologiji.

Ključne riječi: hrvatski jezik, talijanski jezik, frazeologija, rječnik, Dragutin Parčić

0. Uvod

U stvaranju Hrvatsko-talijanskog rječnika, a u skladu s težnjom da rječnik bude moderan, tj. u službi dvojezične komunikacije u Dalmaciji u 19. stoljeću, Dragutin Parčić je osim riječi iz širokih narodnih slojeva navodio i riječi različitih struka.²

Rječnik ne sadrži samo pojedinačne riječi, već i mnogo frazema. Autor je osjetio potrebu i za navođenje frazema, odnosno kako sam kaže «trebalo je dodati i fraze i izričaje koji su različiti u različitim jezicima, iako ih je mnogo ostalo neuvršteno.»³

U popisu kratica na početku rječnika navedena je i kratica **fig.** s objašnjenjem **nel parlar traslato o metaforico** koja se odnosi upravo na ovu temu, a upućuje na to da neki jezični izraz može biti frazem.⁴

¹ Izlaganje izneseno na trećem hrvatskom slavističkom kongresu, Zadar, 15.-19. listopada 2000. u sekciji Filološka djelatnost Antuna Dragutina Parčića.

² Više o Parčićevu leksikografskom radu vidi u: *Zadarska smotra (Zbornik o Dragutinu Parčiću)*, 3, Zadar; Gostl, I. (1998) i Vince, Z. (1995).

³ Usp. *Rječnik talijansko-slovenski (hrvatski)*, Zadar, 1868.

⁴ U ovome se radu analiziraju izrazi koje Parčić u Hrvatsko-talijanskom rječniku određuje frazemima, tj. uz koje navodi odrednicu *fig.* Također, preuzeto je i njihovo grafijsko bilježenje u Hrvatsko-talijanskom rječniku. Usp. Parčić, D. (1995).

Analizirajući Parčićev Hrvatsko-talijanski rječnik, objavljen 1901. godine utvrđen je veliki broj frazema. U ovome se radu frazemi raščlanjuju strukturno⁴, zatim u odnosu na talijanski jezik, i u odnosu na njihov današnji jezični status.

1. Struktura frazema u Parčićevu Rječniku

Frazemi se u Parčićevu Rječniku pojavljuju u tri osnovna oblika⁵: kao **fonetska riječ**, kao **skup riječi** i kao **rečenica**.

1.1. Termin **fonetska riječ** podrazumijeva samostalnu riječ, praćenu jednom pomoćnom riječju ili rjeđe dvjema, koje tvore naglasnu cjelinu. Kod Parčića nalazimo ove primjere: *do dna, na glas, na gusto, na hitac, iz šale, bez izgleda, na izmaku, izpod muka, izpod krada, na izust, izvan puta, izvan pameti, izvan sebe, na jakorieč, do lopate, na mahove, iz malena (mala)⁶, od mala, preko mjere, iz nebuha, na oko, na očigled, na pamet, pod plaštem čega, pod svoje, preko volje, preko srdca, na priliku, po duši, po prilici, uz put, bez razuma, pod silu (od sile)⁷, pod ništa, na sreću, bez šale, do vieka* i dr.

1.2. Skup dviju ili više samostalnih riječi najprošireniji je oblik frazema. Te se frazemske veze mogu podijeliti na različite strukturne tipove. U raščlambi su izdvojeni sljedeći strukturni tipovi: **glagolski frazemi sa strukturom skupa riječi**, **imenički frazemi sa strukturom skupa riječi** i **pridjevski frazemi sa strukturom skupa riječi**.

1.2.1. Glagolski frazemi sa strukturom skupa riječi

1.2.1.1. Prijelazni glagol + imenica u akuzativu: *brusiti um, dignuti nos, držati rječ, gasiti žedju, gasiti požude, gasiti bunu, hvatati vrieme (zgodu), izgubiti glavu, izkrenuti rječ (smisao), izmiti komu glavu, izpjevati glavu, izpustiti dušu (duh), izturiti glas, izvabiti tajnu, izvrtati rječ (smisao), izpeći zanat, izprazniti (izliti) jed na koga, izroniti suze, iztjerati dug, kovati rječ, krojiti pravdu, krotiti strasti, nabiti komu ognjište, napeti uši, napeti obrve, natezati pamet, nažariti <djetetu> zadnjicu, nasladiti ruku na kom, objesiti nos, oboriti krivnju na koga, oceriti zube, ogriešiti dušu, omastiti brkove (bradu), otegnuti papke, parati srdce, pariti oči, pobrati pete, podbrusiti pete, podnjetiti strasti, podsječti krila komu, podstrići komu krila⁸, pogaziti rječ, pokositi srdce, pokvariti*

⁴ Za strukturnu su analizu bitni opseg i leksički sastav unutar kojega se određuje sintaktički glavna riječ. Usp. Menac, A. i M. Moguš (1998) i Fink, Ž. (2002).

⁵ Dioba na tri osnovna oblika preuzeta je iz recentnih radova A. Menac i Ž. Fink. Usp. Menac, A i M. Moguš, (1998); Menac, A., Ž. Fink-Arsovski i R. Venturin (2003); Fink-Arsovski, Ž. (2002).

⁶ U ovome se radu varijante navode u oblim zagradama, a fakultativne komponente se odjeljuju izlomljenim zagradama. Parčić, u Rječniku, varijante odvaja zarezom dok fakultativni dio posebno ne označava.

⁷ Frazeme *pod silu* i *od sile* Parčić navodi kao varijante kojima je u talijanskom jeziku ekvivalent leksem *forzatamente* sa značenjem 'prisilno'. Usp. Parčić, D. (1995).

⁸ U frazema *podsječti krila* komu i *podstrići* komu *krila* rekcija se bilježi na različitim mjestima. Ti su frazemi preuzeti u obliku u kojem se navode u Parčićevu Rječniku. Usp. Parčić, D. (1995).

račune, prikupiti (pokupiti) misli, poravnati račune, porušiti mir, prolokati imetak, prokrčiti si put, promašiti cilj, pustiti suze, razbiti namjere komu, razbijati glavu, razvezati jezik, skrušiti dušu (srdce), skovati urotu, spustiti glas, srušiti krivnju na koga, udariti nokat, utrti put, uzeti slobodu, dati vjeru komu, zarobiti srdce, zapušiti novaca, zamazati komu oči itd.

Podtip predstavlja zamjena akuzativa genitivom uz negaciju: neimati posla s kim.

1.2.1.1. Imenica može biti proširena atributnom riječju: obećati zlatne kule, otopiti smrzle žile, pretresti <svu> kuću, svršiti <svoj> viek, iznesti živu glavu, obijati strane zemlje, praznu slamu mlatiti, udariti krivim putem.

1.2.1.2. Glagol + imenica u kosom padežu: šenuti glavom, izmaknuti zakonu, izmjeriti komu što zlatom, kositi koga jezikom, dozvati se pameti, obasipati dobročinstvi, oblietati mišlju, platiti glavom, pobiti dokaza, prirasti srdcu, iti razputicom, strijeljati očima, ugadjati strastim, uteći laži, zagrmjeti glasom, zaokupiti koga riečmi, zapletati jezikom, zavrnuti mozgom.

1.2.1.3. Glagol + prijedložni izraz: biti na glasu, biti pri sebi, ostaviti na cjedilu, cmariti se na suncu, dirati u srdce, dirati u osinjak, doći k sebi, govoriti na izvit, iziti iz glave, izsisati iz prsta, izskočiti iz kože, izvan sebe biti, ginuti od žedje, gledati kroz prste, imati na pameti, <navijati> na svoju ruku, staviti <život> na kocku, utjerati koga u laž, biti (činiti) komu na ruku, naći se u škripcu, navesti koga na tanak led, raditi komu o glavi, objesiti se komu o vrat, odvratiti milo za drago, opadati s mesa, opasti u licu, ostajati pri svojem, pasti u oči komu, pasti na um, pasti na mrtvo, plamtjeti od gnjeva, plivati u obilju, pocrkati (pokidati se, pucati) od smieha, poći za rukom, poći s ovoga svieta, paliti koga u grlu (po tielu), iti na ruku, iti u tek, potucati se od vrata do vrata, prebijati se od nemila do nedraga, propustiti koga kroz zube, pretrgnuti se od posla, pući od jada, skinuti s časti, iti po razpuću, raditi komu o glavi, raditi na sreću, razstajati se sa životom, razplamtjeti od gnjeva, skapati od žedje, spasti na prosjački štap, spraviti pod svoju vlast, smetnuti s uma, spasti na donje grane, staviti se na put, raditi po svom umu, saći s uma, uletjeti u rieč, ubosti u koštac, udariti u bezpuće, udariti u bies, udariti u smieh, upasti u grieh, ugaziti u sreću, usaditi u pamet, useliti što komu u glavu, iznieti na vidik, uzeti za rieč, uzeti se izpod ruke, uzeti na se, uzeti koga pod svoje, vući koga za nos, po zlu proći, zagaziti u dugove.

1.2.1.4. Glagol + prilog: gledati zlo, kiselo gledati, gledati poprieko, čisto govoriti, ići natraške, udariti koga opako, papreno što platiti, zlo proći, dobro proći, razpušteno živjeti, razroko gledati, tvrdo spati.

1.2.2. Imenički frazemi sa strukturom skupa riječi

1.2.2.1. Najrašireniji je imenički tip frazema sa strukturom **pridjev + imenica**, gdje je imenica glavna, odnosno nosiva riječ, npr.: *bistra glava, bistar um, crni glasi,*

debelo more, debeo mrak, debela magla, debeo hlad, debeo glas, duboka starost, poštena duša, gladno ljeto (godina), gladna zemlja, mudra glava, plitka glava, ugrijana glava, zla (crna) godina, gola istina, jaka bolest, jaka (bridka, oštra) zima, krupne rieči, ljuta studen, ljuta bol, ljuti siromah, luda ljubav, luda sreća, mek čovjek, meka rakija, meko vrieme, mrtvi san, mrtva jesen, mrtva plaća, mrtva tišina, naoblačeno čelo, ognjevit pogled, suha nemoć, oštra rieč, oštar vjetar, otrovne rieči, zdrava pamet, pametan dan, pasji dani, plaha kiša, plitka pamet, podla duša, pogano djelo, pogani jezik, poštena rieč, prazne rieči, pregorjela krava, puste rieči, pusta nada, pusta želja, pusta radost, sinja kukavica, sita godina, sirov čovjek, slab posao (vrieme), sliepa igra, suhi boj, suho zlato, škakljiv posao, šuplja glava, tanka nada, tanka juha, tanka hrana, teška žedja, tiesan čovjek, tvrd san, tvrd posao, tvrd dokaz, tvrda vjera, tvrda nada, ubojne rieči, vražja neprilika, zla usta, živa muka, živa želja, živi oganj itd.⁹

Podtip imeničkih frazema sa strukturom skupa riječi je veza ograničena na jedan padež (uglavnom genitiv): *drage volje, težkom mukom, slabe petlje, tvrde petlje, poganih ustiju, kratke pameti, svojom rukom, tvrda srca, tankih rebara, tanka vida, tanka uma.*

Na jedan padež ograničene su i prijedložne veze: *u dobri čs!, na vas glas, pod živu glavu, u gluho doba noći, na prvi izgled, u jedan glas, bez kraja <i konca>, po tankoj krvi, po debeloj krvi, od malih nogu, na moje oči, pod svaki način, pod vedrim nebom, po <svoj> prilici, u malo rieči, u jednu ruku, na vrat na nos, na brzu ruku, na svaku ruku, na <svu> silu, o svom trošku itd.*

1.2.2.2. U imeničke frazeme sa strukturom skupa riječi ubraja se i veza **imenica + imenica u kosom padežu, najčešće genitivu**. Glavna se imenica sklanja, a zavisna je ograničena na stalan padežni oblik: *iskra nade, iskra poštenja, potres duše, dubina srca, popravak života, ruka kruha, sastavak govora, stega srdca.*

Jedna ili druga imenica mogu biti praćene pridjevskom riječju ili/i prijedlogom: *duša od čovjeka, <čovjek> svoje glave, koljeno po krvi, kost u grlu, čovjek staroga kova, rod po krvi, rod po tankoj krvi, rod po debeloj krvi, s mjesta čovjek, srodstvo po mlieku, čovjek nakraj srdca.*

⁹ U ovaj su tip frazema uvršteni i izrazi koji su dio šire frazeologije ili frazeologije u širem smislu. Svojevrsna im je ustaljenost, čvrsta struktura i cjelovitost. Za te izraze nije karakteristična potpuna desemantizacija (veći se dio njih uopće ne desemantizira) slikovitost, ekspresivnost i konotativno značenje. To su najčešće termini i pojmovi iz različitih područja kao npr. *bistra glava, mudra glava, bistar um, crni glasi, debelo more, gladna godina, gola istina, jaka bolest, jaka (oštra) zima, oštar vjetar, zdrava pamet, prazne rieči, pusta želja, živa muka, živa želja, živi oganj i dr.*

1.2.3. Pridjevski frazemi sa strukturom skupa riječi

Veza **pridjev + imenica**¹⁰, pridjevska je veza, u kojoj je pridjev glavna riječ. Pridjev se mijenja po rodu, broju i padežu, a imenica je ograničena na kosi padež, ponekad praćen prijedlogom: **pridjev + prijedlog + imenica**. Primjer je *tvrd od zime*.

U taj tip ulaze i **poredbene veze**, koje se sastoje od pridjeva, poredbene riječi kao i imenice, npr.: *glup kao guska, mlad kao kaplja, ljut kao zmija* i dr.

1.3. Rečenica

Frazem može imati i oblik rečenice, npr.: *nije pri sebi, to mi je po čudi*¹¹, *nije mi po čudi, radi se o glavi, posao ide grbavo, grize me u trbuhu, duša ga peče, svijet je na izvit, to je gola laž, stvar je legla, ljuto se varaš, tjera mak na konac, to je njegovo maslo, noć stisla zube, nije na pravoj pameti, misli me prehitile, misli me priklopile, žeda me osvojila, ošinula ga munja, on pali on žari, nema mu para, para me u grlu, nezna se ni tko pije, ni tko plaća, našla slika priliku, cvieće puca, zora puca, tomu nema ni kraja ni konca, nije mi bilo ni na kraj pameti, neima zdrave pameti, opojen slašću, uzmi u pamet, presjest će mu to!, nije mi na ruku, ne ide mi na ruku (od ruke), sva je prilika, san me prevario, nada ga prevarila, nije mi na umu, srdce mi puca, sama koža i kost ga je, spadoh s nogu, nemožeš mu na rep stati, to nije čist posao, makar me glave stalo, strah me stegnu, ujede ga zmija, zla su vremena, neima živa mira, tomu će se doskočiti, ja okom a on skokom* i dr.

2. Frazemske varijante

U Parčićevu su rječniku frazemi zastupljeni uglavnom samo u jednom obliku, dok se neki frazemi javljaju u varijantama. To su: **tvorbene varijante**, gdje se zamjenjuju pojedini prefiksi ili sufiksi (*krotiti/ukrotiti strasti, skupiti/prikupiti strasti, stegnuti/uztegnuti strasti, pucati/popucati od smieha*). U **sintaktičkih varijanti**, variraju padežno-prijedložne sveze (*iti od ruke (za rukom, na ruku), iti razputicom (po razpuću), pod silu (od sile)*). **Leksičke** su **varijante** kad se umjesto jedne sastavnice frazema upotrijebi druga istoznačna ili bliskoznačna sastavnica: *podsjeci(podstrići) krila komu, podbrusiti(pobrati) pete, ubojne(otrovne) rieči, prazne (puste) rieči, naperiti(napeti) uši, zla(crna) godina, pokidati se (popucati, pocrkati, raskinuti, potrgati, raspasti se) od*

¹⁰ U provedenoj analizi Parčićeva rječnika nije pronađena potvrda za navedeni strukturni tip frazema.

¹¹ U strukturnoj se podjeli kod navođenja frazema koji imaju rečenični oblik slijedi Parčićev način bilježenja, tj. neki su frazemi-rečenice u 1. ili 3. l. jd., npr. *to mi je po čudi, duša ga peče, grize me u trbuhu* itd. Danas bi se ti frazemi pisali sa zamjenicom *tko* u odgovarajućem padežu (*to je po čudi kome, duša peče koga, grize koga u trbuhu*). Također, pojedini se frazemi tipa rečenice mogu preoblikovati u frazemske sintagme, npr. *ljuto se varaš (ljuto se varati), spadoh s nogu (spasti s nogu)* i dr.

smieha, prava (gola) istina, bridka (oštra, jaka) zima, raspaliti (podnjetiti) strasti, krivo (zlo) gledati. **Količinsko variranje** dopušta izostavljanje jedne sastavnice bez promjene značenja, npr. bez kraja <i konca>, po <svoj> prilici, na <svu> silu.

3. Odnos hrvatskih i talijanskih ekvivalenata

Analizirajući frazeme u Parčićevu rječniku nameće se i pitanje talijanskih ekvivalenata hrvatskim frazemima. Frazemu hrvatskoga jezika talijanski ekvivalent može biti također **frazem**, zatim **leksem** ili **definicija opisnoga tipa**.

Ekvivalente koji su u talijanskom frazemi podijelili smo u tri tipa i to s obzirom na pozadinsku frazemsku sliku, koja svakom frazemu daje dodatno značenje. Frazemska slika može, dakle, biti ista, slična ili različita.

3.1. Ekvivalentni frazemi u hrvatskom i talijanskom jeziku

3.1.1. Frazemi koji imaju istu pozadinsku sliku su npr.: **ljuta bol**, *dolore atroce*; **pasji dani**, *giorni canicolari*, **poštena rieč**, *parola d' onore*, **prazne rieči**, *parole vane*, **pusta nada**, *vana speranza*, **pod svaki način**, *ad ogni modo*.

3.1.2. Frazemi sa sličnom pozadinskom slikom sastoje se iz sastavnica koje pripadaju istom semantičkom polju, ali su one u asocijativnoj vezi, npr. **glava-um** ili **glava-mozak**. Takav je frazem npr. **razbijati glavu**, *lambiccarsi il cervello*. (Dakle, u hrvatskom je **glava**, a u talijanskom **mozak**). Nadalje, **bistra glava**, *mente chiara*, (u hrvatskom **glava** u talijanskom **um**, *pamet*), **parati srdce**, *spezzare il cuore*, (u hrvatskom **parati**, u talijanskom **slomiti**) **zarobiti srdce**, *rubare il cuore*, (u hrvatskom **zarobiti**, u talijanskom **(u)krasti**), **gola istina**, *la pura verità*, (u hrvatskom **gol(a)**, u talijanskom **čist(a)**), **kovati rieči**, *coniar parole nuove*, (talijanski ima dodatnu sastavnicu **nova**), **pod vedrim nebom**, *a cielo scoperto*, (u hrvatskom **vedro**, u talijanskom **otvoreno**) itd.

3.1.3. Frazemi s različitom pozadinskom slikom. Odgovarajući frazemi u hrvatskome i talijanskome jeziku nemaju niti jednu ekvivalentnu sastavnicu, a frazemska je slika u potpunosti različita, ali im je frazeološko značenje isto ili blisko. Iako frazem nije doslovno prevediv jer se doslovnošću razbija njegov karakter i narušava desemantizacija svojstvena frazemu, zbog razumijevanja, odnosno predočenja pozadinske slike, za svaki se talijanski frazem navodi i doslovni prijevod. Takvi su primjeri: **obećati zlatne kule**, *promettere mari e monti*, (talijanski: **obećati mora i planine**), **tjerati mak na konac**, *tirar troppo la corda*, (talijanski: **previše zategnuti uže**) **glup kao guska**, *un pezzo d' asino*, (talijanski: **velik magarac, magarčina**), **pokvariti račune**, *mandar in fumo (un progetto)*, (talijanski: **poslati u dim**) i dr.

3.2. Ekvivalenti u talijanskom nisu frazemi

Kako je već spomenuto, hrvatske frazeme Parčić tumači i pojedinačnim leksemima, npr. **navesti koga na tanak led**, *giuntare, gabbare*, sa značenjem 'prevariti, obmanuti'; **poći za rukom**, *riuscire*, sa značenjem 'uspjeti'; **zla (crna) godina**, *grandine, tempesta* sa značenjem 'tuča, nevrijeme'; **prolokati imetak**, *scialacquare*, sa značenjem 'profučkati, spiskati'; **podstrići komu krila**, *sbaldanzare*, sa značenjem 'zastrašiti'; **iti razputicom**, *traviare*, sa značenjem 'skrenuti s pravog puta'; **uzeti put pod noge**, *incamminarsi*, sa značenjem 'uputiti se, zaputiti'; **opadati s mesa**, *dimagrare*, sa značenjem 'smršaviti'; **ugrijana glava**, *un attaccalite, arruffone*, sa značenjem 'smutljivac' itd. Tu ostvaruje odnos hrvatski frazem – talijanski leksem. Nadalje, Parčić hrvatske frazeme tumači i opisno, npr. (**mrtva jesen**, *il finir dell' autunno* sa značenjem 'kraj jeseni') **suhi boj**, *guerra senza speranza di bottino* sa značenjem 'rat bez nade za plijen, pljačku').

4. Parčićeva frazeologija prema današnjoj

Većina je Parčićevih frazema razumljiva govorniku suvremenog hrvatskoga jezika. Npr. **navesti koga na tanak led, ostaviti na cjedilu, otegnuti papke, kratke pameti, bistra glava, pobrati pete** itd. Poneki je frazem manje razumljiv, a razlozi su u tome što **frazem**, kao i **njegovi pojedini leksemi danas više nisu u aktivnoj uporabi**. Primjer je **opružiti pušku**, ('pucati, opaliti pušku, ispružiti pušku', tal. 'sparare il fucile'). Taj se frazem danas više ne rabi, a glagol **opružiti se** ne upotrebljava ni kao leksem (u nepovratnom obliku).

Drugu skupinu manje razumljivih frazema čine frazemi čije su sastavnice i sada u uporabi, ali kao cjelina ne tvore frazemsko značenje, npr. **izpjevati glavu** ('skupo platiti'), **pripaliti pješice** ('prijeći'). Frazemsko se značenje može identificirati talijanskim prijevodom (talijanski *pagar caro*, 'skupo platiti') iako u izrazu *pripaliti pješice* već i sama komponenta *pješice* signalizira frazeološko značenje; (talijanski *percorrere a piedi*, 'proputovati (pješice), prevaliti, prijeći').

5. Zaključak

Veliki dio frazema uvrštenih u Parčićev Rječnik razumljiv je hrvatskim govornicima i funkcionira u suvremenom hrvatskom jeziku. Manji dio frazema izvan je upotrebe i predstavlja suvremenom govorniku teškoću u razumijevanju.

Nakon provedene analize odabranih primjera iz Parčićeva rječnika utvrđen je 151 hrvatski frazem koji je u talijanskom jeziku objašnjen nefrazemski. S obzirom na to da frazemi izražavaju različite aspekte čovjekova života, običaja, svjetonazora, društvenih odnosa i kulturnopovijesnih zbivanja, razumljivo je da se razlikuju od

jednog jezika do drugog. U primjerima frazema u kojima Parčić očito nije pronašao bliski talijanski frazem, hrvatski je frazem objasnio opisno.

Veći broj analiziranih primjera, utvrđenih 236, potvrđuje ekvivalentne frazeme u hrvatskom i talijanskom jeziku. Od toga ih s podudarnom pozadinskom slikom ima 127. Riječ je o frazemima koji izražavaju općeljudske spoznaje i iskustva.

Također, ima 87 frazema s različitom pozadinskom slikom. Najmanji broj, tj. potvrđena 22 frazema imaju sličnu pozadinsku sliku. I ti su frazemi iskustveni odgovor na općeljudske spoznaje zajedničke i hrvatskom i talijanskom jeziku.

Veći broj frazema s podudarnom i sličnom pozadinskom slikom od onih s različitom pozadinskom slikom može se objasniti Parčićevim nastojanjem da hrvatskom frazemu pridruži najbliži talijanski frazem, a blizak je onda kad ima istu ili sličnu pozadinsku sliku.

LITERATURA

1. Deanović, M. i J. Jernej (1998): *Talijansko-hrvatski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb.
2. Derossi, J. (2003): *Pogledi Dragutina Antuna Parčića na hrvatski jezik i pravopis*, Hrvatsko filološko društvo, Zagreb, 42-47.
3. Fink-Arsovski, Ž. (2002): *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra*, Filozofski fakultet, Zagreb.
4. Gostl, I. (1998): *Dragutin Antun Parčić*, Matica hrvatska, Zagreb.
5. Kolenić, Lj. (1998): *Riječ o riječima (Iz hrvatske leksikologije i frazeologije 17. i 18. stoljeća)*, Osijek.
6. Matešić, J. (1982): *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*, Školska knjiga, Zagreb.
7. Menac, A. i M. Moguš (1998): *Frazemi u Šulekovu Rječniku znanstvenog nazivlja*, Zbornik o Bogoslavu Šuleku, HAZU, Zagreb, 95-101.
8. Menac, A. i Z. Vučetić: (1995): *Hrvatsko-talijanski frazeološki rječnik*, Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta, Zagreb.
9. Menac, A., Fink-Arsovski, Ž. i R. Venturin (2003): *Hrvatski frazeološki rječnik*, Naklada Ljevak, Zagreb.
10. Parčić, A. D. (1995): *Rječnik hrvatsko-talijanski* (faks. pretisak izd. iz 1901.), Artresor studio, Zagreb.
11. Parčić, A. D. (1868): *Rječnik talijansko-slovenski (hrvatski)*, Zadar.
12. Putanec, V. (1993): *Ocjena prinosa rječnika Dragutina Parčića hrvatskoj leksikografiji, Zadarska smotra (Zbornik o Dragutinu Parčiću)*, 3, 89-93, Zadar.
13. Samardžija, M. (2004): *Iz triju stoljeća hrvatskoga standardnog jezika*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb.

14. Vince, Z. (1993): Dragutin Parčić kao leksikograf, *Zadarska smotra*(Zbornik o Dragutinu Parčiću), 3, 79-87, Zadar.
15. Vince, Z. (1995): Leksikograf Dragutin Parčić u svojem vremenu (Pogovor) *Rječnik hrvatsko-talijanski 1901*. (pretisak), 1241-1276, Zagreb.

SUMMARY

Helena Pavletić

PHRASEOLOGY IN PARČIĆ'S CROATIAN – ITALIAN DICTIONARY

The paper analyzes and classifies the types of phraseological groups in Parčić's Croatian – Italian Dictionary comparing them with Italian equivalents and the contemporary Croatian phraseology.

Key words: Croatian, Italian, phraseology, dictionary, Dragutin Parčić